

3. Галаган Т. І. Економічний механізм управління якістю рекультивованих порушених земель / Т. І. Галаган // Науково-виробничий журнал Інноваційна економіка. – 2016. – №64. – С. 105–107.

4. Федонюк В. В. Порівняльний економічний аналіз проведення рекультивації різних видів на порушених землях / В. В. Федонюк, В. О. Волянський, М. А. Федонюк // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – №9. – С.203–212.

УДК 332.122.64

Кльоба Соломія

аспірант, ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України»,
м. Львів, Україна

Solomiya Kloba

PhD student of Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine,
Lviv, Ukraine

Максимчук Максим

д.е.н., с.н.с., ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України»,
м. Львів, Україна

Maksym Maksymchuk

Doctor of Economics, Senior Research Fellow of Institute of Regional Research
named after M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine,
Lviv, Ukraine

РЕГІОН ЯК СУБ'ЄКТ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ THE REGION AS THE SUBJECT OF COMPETITION IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION OF POWER

У контексті реалізації реформи децентралізації в Україні слід зазначити, що в розвинених європейських країнах в основі сучасного місцевого самоврядування лежить теорія вільних громад, за якою місцеве самоврядування визнається самостійним та незалежним від центральної влади інститутом. Для ефективною реалізації такого підходу на практиці необхідні певні передумови: демократичні традиції, відповідний рівень політичної культури та достатній рівень розвитку громадянського суспільства [5].

Головним завданням регіональної політики на сучасному етапі сприяння конкурентоспроможності регіонів – її формуванню, підтриманню та постійному посиленню.

Поняття конкурентоспроможність не має загальноприйнятого визначення, хоча у найбільш загальному розумінні конкурентоспроможність – спроможність певного об'єкту чи суб'єкту перевершити конкурентів у заданих умовах. Це поняття застосовується до економічних суб'єктів різних рівнів: окремий працівник, товар, кластер, регіон, країна, об'єднання країн.

Одним із наслідків глобалізації кінця ХХ – початку ХХІ століття стало включення національного регіону до конкурентних процесів як самостійного учасника. Проте, слід зазначити, що на сьогодні немає єдиного загальноприйнятого наукового підходу до визначення поняття «конкурентоспроможність регіону».

Розділяють два основні підходи до визначення конкурентоспроможності регіону, котрі часто змішуються: регіон як середовище, яке обумовлює конкурентоспроможність підприємств, які здійснюють свою діяльність у даному регіоні; та регіон як самостійний суб'єкт конкуренції [2].

Конкурентоспроможність регіону є відображенням продуктивності використання його ресурсів, яка характеризується у валовим регіональним продуктом (ВРП) у розрахунку на

душу населення. Тому саме цей показник є одним з головних індикаторів рівня конкурентоспроможності регіону.

Відповідно до теорії М. Портера, розвиток конкурентоспроможності регіону, як і країни в цілому, здійснюється за чотирма стадіями (рівнями):

1. Конкуренція на основі факторів виробництва
2. Конкуренція на основі інвестицій
3. Конкуренція на основі нововведень
4. Конкуренція на основі багатства.

Економічне зростання обумовлюють перші три стадії, четверта стадія – застій та спад.

У більшості досліджень та публікацій як рушійну силу регіональної конкурентоспроможності виокремлено один або кілька з таких факторів [4]: кластери, людський капітал, наявні підприємства та мережі, інновації, управління та інституціональний потенціал, галузева структура та тип підприємств, інфраструктура (у широкому розумінні), типологія регіонів та рівень інтеграції підприємств, інтернаціоналізація та характер прямих іноземних інвестицій (ПІІ), інвестиційна привабливість.

Однак не варто забувати про те, що передумови для регіональної конкурентоспроможності створюються на національному рівні. Насправді для набуття стійкості регіонального розвитку необхідні сприятливі умови, такі як макроекономічне середовище, що стимулює зростання, створення робочих місць і стабільність, а також податкова та правова системи, що сприяють розвитку бізнесу та створенню робочих місць [4].

Безумовно, кожний регіон має свої особливості та свої конкурентні переваги, що виділяють його з-поміж інших регіонів, але для їх реалізації необхідна ціле-спрямована діяльність не тільки суб'єктів господарювання, а й регіональних органів влади, органів місцевого самоврядування, центральних органів влади. Саме тому на передній план виходять нові вимоги, пов'язані з організаційно-правовими можливостями регіонів. Враховуючи це, до інституціональних факторів, що впливають на розвиток конкурентних переваг регіональних економічних систем, Т. Ігнатова відносить наступні:

- розроблену інноваційну стратегію (або програму соціально-економічного розвитку регіону, міста зі SWOT-аналізом, сценаріями розвитку, в тому числі інноваційними, програмними заходами і механізмом реалізації);
- пріоритетні регіональні проекти національного та міжнародного рівнів;
- розвинену інфраструктуру ринку;
- розвиток інновацій та підприємництва;
- вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази, що сприяє інноваційному розвитку регіону та стійкому формуванню, розвитку і реалізації його конкурентних переваг [3].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що конкуренція має суттєве значення для регіонального розвитку. Формування конкурентоспроможності регіону - це динамічне явище, що передбачає створення та підтримку певних конкурентних переваг регіону, спрямованих на забезпечення його стійкого положення у відносинах з іншими вітчизняними та зарубіжними адміністративними і економічними суб'єктами [1].

Тому досягнення розвитку регіональної конкурентоспроможності ставить перед політикою держави та регіону потребу вирішення комплексу стратегічних завдань, а саме:

- зміцнення правових та фінансових основ регіонального рівня управління та місцевого самоврядування;
- врахування ціннісних орієнтацій населення регіону при розробленні регіональних програм розвитку;
- стимулювання експорту та реалізації за межі регіону про дукції і послуг, що виробляються в регіоні;
- створення сприятливого підприємницького клімату та ін.

Перелік використаних джерел:

1. Дегтярьова О. І. Фактори підвищення конкурентоспроможності сучасного регіону / Дегтярьова О. І. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://academy.gov.ua/ej/ej9/doc_pdf/Degtyareva_IO.pdf
2. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон / практ. посібн. / за ред. Козака Ю. Г. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/87938/ekonomika/zovnishnoekonomichna_diyalnist
3. Ігнатова Т. Інституціональне серидовище в розвитку конкурентоспроможності регіональної економіки [Електронний ресурс] / Т. Ігнатова. – Режим доступу : <http://econom.nsc.ru/conf08/info/Doklad/Ignat2.doc>
4. Сепик Д. Конкурентоспособность регионов: некоторые аспекты / Российско-европейский центр экономической политики // Доклады РЕЦЭП. – М., 2004. – № 2. – 176 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.recep.ru/ru>
5. Тимечко І. Р. Узагальнення підходів щодо визначення територіальної громади / Тимечко І. Р. // Матеріали Науково-практичної Інтернет-конференції «Проблеми регіоналістики: минуле, сучасне, майбутнє», КНЕУ, березень 2017 р.

**СЕКЦІЯ 4. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛОКАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
ТА СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРИВАННЯ**

Dr. Monika Grabowska

Katedra Ekonomii i Badań nad Rozwojem
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Dr. Monika Grabowska

Department of Economics and Research on Development
Wrocław University of Economics, Poland

**SUWERENNOŚĆ ŻYWIENIOWA JAKO ELEMENT ZRÓWNOWAŻONEJ
GOSPODARKI ŚWIATOWEJ
FOOD SOVEREIGNTY AS A SUSTAINABLE GLOBAL ECONOMY**

*„Drobne rolnictwo może wyżywić świat i ochłodzić planetę”
Jean-Baptiste*

Idea zrównoważonego rozwoju w politykach gospodarczych towarzyszy większości krajom demokratycznym od 1987 roku. Wówczas to w raporcie „Nasza Wspólna Przyszłość” zapisano, że „na obecnym poziomie cywilizacyjnym możliwy jest rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie”. Dostrzeżono, że osiągnięcia większości krajów wysokorozwiniętych możliwe są do utrzymania, pod warunkiem odpowiedniego gospodarowania. Model takiej gospodarki zakładał odpowiednio i świadomie ukształtowane relacje pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz jakością życia. Doktryna zrównoważonego rozwoju dążyła do sprawiedliwości społecznej poprzez ekonomiczną i środowiskową efektywność przedsięwzięć gospodarczych. Z upływem czasu okazało się, że idea zrównoważonego rozwoju uległa zmianie. Ponad trzydzieści lat od pierwszych koncepcji idei zrównoważonego rozwoju okazało się, że agroekologia, suwerenność żywnościowa, odpowiedzialna konsumpcja i sprawiedliwy handel stanowią alternatywę dla konwencjonalnego rozwoju, jak również ekorozwoju, który w głównej mierze wykorzystywał instrumenty rynkowe do rozwiązywania problemów środowiskowych i społecznościowych. Te nowe koncepcje świadomego rozwoju zyskują coraz większą liczbę zwolenników na arenie międzynarodowej, uwzględniającej zarówno kraje biednego Południa, jak i kraje bogatej Północy. Znajdują się w centrum politycznej